

הקשר בין האקלים האתי לבין הדימוי העצמי של המורים בתיווך משתנה האמון:

השוואה בין בתי ספר ממלכתיים לממלכתיים-דתיים

ד"ר דניאל פלד, מכללת אוהלו, danielpeled1@gmail.com

זמירה פרג'ון, מכללת אוהלו, zmiraf0361@gmail.com

רקע: אחד מהמאפיינים הקשורים לדימוי עצמי של המורה הוא אקלים בית ספרי (Sergiovanni, 1999, Steinem, 2012). מושג זה הופיע בספרות כ"אקלים אתי" המגדיר את הקווים המנחים להתנהגות במצבי דילמה (Victor & Cullen, 1988; Simha & Cullen, 2012). מכיוון שאקלים אתי הוא חלק מהאקלים הבית ספרי, השערתנו, שהדימוי העצמי של המורה קשור לרמת האקלים האתי הבית ספרי (Sergiovanni, 2015).

מטרות: במחקר התמקדנו במרכיבי האקלים הקשורים למערכות יחסים בבתי ספר ממלכתי רגיל וממלכתי-דתי. מטרת המחקר הייתה להבין את הפער בדימוי העצמי הקשור לאקלים האתי בין המורים בבתי הספר השונים. נבחרו שלושה סוגי אקלים אתי הרלוונטיים למשתני הדימוי העצמי ואשר שימשו משתנים בלתי תלויים: אקלים אתי "אכפתי", "אינסטרומנטלי" ו"חוק וקוד" המבטאים הדגשים ארגוניים שונים. כמו כן בחרנו לבדוק את הקשר הזה בתיווך של מרכיב האמון, שלגביו הספרות מצביעה על מאפיינים משותפים בינו לבין שאר המשתנים.

השערות המחקר המרכזיות: (1) יימצא קשר בין דימוי עצמי לאקלים האתי; (2) יימצא הבדל בין בתי הספר בדימוי העצמי; (3) האמון יתווך בקשר זה.

שיטה: המדגם כלל 157 מורים, מתוכם 91 מורים מבתי ספר ממלכתיים ו-66 מורים מבתי ספר ממלכתיים-דתיים, שמילאו שאלונים שהופצו באופן מקוון.

ממצאים: ממצאי המחקר העיקריים מראים שאקלים אתי קשור לרמת הדימוי העצמי של המורה. בנוסף, המחקר מראה הבדל ברמת הדימוי העצמי בין מורים במערכת החינוך הממלכתי-דתי לעומת מורים בחינוך הממלכתי הרגיל. הדימוי העצמי של המורים במערכת החינוך הממלכתי-דתי נמצא נמוך מזה של המורים במערכת החינוך הרגיל. כמו כן, האמון נמצא כמתווך בקשר זה. האקלים האתי "חוק וקוד" נמצא דומיננטי בקשר עם כל מדדי המחקר. החריג היחיד נמצא במרכיב הדימוי העצמי "שביעות רצון" בקשר עם האקלים האתי האינסטרומנטלי שבו הממצאים מנוגדים להשערות. מסקנת המחקר העיקרית היא כי למורים במערכת החינוך הממלכתי הרגיל קיימים תנאים טובים יותר לתפישת הדימוי העצמי, וכי נודעת חשיבות להטמעה מוגברת של האקלים האתי "חוק וקוד".

תרומות ומחקרי המשך: תרומת המחקר המעשית היא ביכולת להשתמש באקלים האתי כגורם בעל השפעה על תפקוד המורים.